

Drie kinderen verloren en toch een goed huwelijk

'Ik heb fotootjes van 'm. Mijn zwager heeft direct fotootjes gemaakt en zei: "Als ze gelukt zijn krijg je ze." Ons zoontje staat er met gevouwen handjes op. Dat deden ze nog in die tijd. Hij heeft drie dagen in de wieg naast mijn bed gelegen.

Ik ben geboren in 1928 en opgegroeid in een dorp in Limburg. Mijn ouders hadden daar een bakkerswinkel. Mijn man is geboren in 1926 en kwam uit een slagersfamilie uit Brabant, maar zijn ouders verhuisden naar Amsterdam. Daar hadden ze slagerijen en sinds 1948 ook een avondwinkel op de Haarlemmerdijk.

Na ons huwelijk in 1952 ben ik naar Amsterdam verhuisd en daar hebben we eerst in de avondwinkel gestaan en later hadden we een eigen winkel. Al snel was ik in verwachting. Ons eerste kind is thuis geboren op 2 september 1953. Een paar dagen voor de bevalling had mijn man nog een spiegel aan het plafond getimmerd. Hij zei: "Dan kun je de bevalling zelf zien." Ik kon iets zien in de spiegel, maar het was te klein om alles te volgen.

Na een lange en zware bevalling werd onze zoon geboren. Een flink jongetje van acht pond. Na zijn geboorte heeft hij misschien even geleefd. Eerlijk gezegd weet ik het niet precies meer, maar ik meende wel een kijke gehoord te hebben.

Je eerste kind verliezen... Het was een dikke tegenvaller, een groot verdriet. En níets had erop gewezen dat het mis kon gaan, dus ik was er helemaal niet op bedacht.

Nadat ons zoontje was overleden bleef hij bij ons thuis en lag in zijn wieg naast mijn bed. Ik vond het fijn dat ik via dat spiegeltje naar mijn zoontje kon kijken. Hij lag daar zo vredig. Mijn man had mooie bloemen om hem heen gelegd. Ja, dat weet ik nog heel goed.

Onze zoon is gelukkig wél gedoopt en voor zijn begrafenis heeft hij in de kerk nog een engelenmis gekregen. Daarna heeft mijn man hem begraven op het kinderhoekje van de katholieke begraafplaats Sint Barbara in Amsterdam. Ik moest tien dagen bed houden en kon niet mee.

Ruim twee later was ik weer in verwachting. Dit keer ging ik naar het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis. Op carnavalszondag in februari 1956 werd onze dochter geboren. Ze was een mooie baby van acht pond. Maar ze werd helemaal geel. Gelukkig kwamen ze er

snel achter dat de resusfactor de oorzaak was. Ze heeft vijf weken op de couveuseafdeling in het ziekenhuis gelegen voordat we haar mee naar huis mochten nemen.

Ons derde kindje, een jongetje, is in januari 1958 geboren. Hij is vlak na de geboorte gestorven. Hij is wél onderzocht

Onze kinderen zijn allemaal gedoopt, dus we hebben nooit de narigheid gehad dat ze niet op het kerkhof begraven mochten worden. Voor veel mensen is het een groot verdriet geweest dat hun kindje om die reden niet in gewijde grond begraven is. De katholieke Kerk had, wat dit aangaat, zo'n starre hou-

Een enkele keer zeiden we tegen elkaar: 'Hoe zou ons leven eruit hebben gezien met vijf kinderen?' Allen waren zo welkom!

en het was ook een resuskindje. Mijn man heeft hem even gezien, ik nooit. Hij werd direct bij me weggehaald. Het is echt anders wanneer je je kindje niet hebt gezien. Dat geeft een vreemd gevoel. Je kunt er alleen maar een beeld van vormen hoe je baby eruit zou hebben gezien. Mijn man heeft hem begraven bij het graf van ons eerste zoontje.

ding, en als kerkganger nam je vroeger ook maar aan dat het zo hoorde. Je kind zou zonder doop niet in de hemel komen. Maar wat heeft een baby misdaan?

En bestaat de hemel? Dat zijn nu ook vragen waar ik geen antwoord op heb. We dachten het toen allemaal zo zeker te weten. Ik ben nog katholiek, maar

neem niet alles klakkeloos meer aan. Vroeger leerde je over het leven en het hiernamaals uit de Bijbel en de catechismus. Later ga je er zelf over nadenken en krijg je heus twijfels over levensvragen. Al heb ik na het verlies van de kinderen wel steun gehad aan het geloof. Mijn man en ik konden samen goed over het verlies van de kinderen praten. Hij vond het ook verschrikkelijk en was erg bedroefd, maar hij werkte door. En dat werken heeft ons er ook bovenop geholpen. Want die klanten namen dat niet, hoor, als je met een betraand gezicht door de winkel liep.

Nog geen jaar later was ik voor de vierde keer in verwachting. In maart 1959 is onze zoon geboren, gezond en wel. Bij de vijfde en laatste zwangerschap in 1962 was ik begin mei uitgerekend, maar eind april voelde ik me niet goed en ging naar het ziekenhuis. Er werd vruchtwater afgetapt. Het zag eruit als koffie. De dokter vertelde dat het kindje al was overleden.

Vanwege de viering van het 25-jarig huwelijksfeest van Juliana en Bernhard op 30 april, werd ik pas op 1 mei opgenomen. Ik kreeg om het uur een injectie om de bevalling op te wekken. Mopperend zei ik tegen die verpleegster: "Krijg ik weer een injectie?" "Ja, maar dadelijk hebt u toch een mooi kindje", antwoordde ze. "Het kindje is dood", zei ik. Ze wist niet wat er gaande was.

Ons dochttertje is op 2 mei 1962 geboren. Ditmaal stond ik erop dat ik haar mocht zien. Ik zag haar heel even, maar dan krijg je toch een indruk van je kind. Na de begrafenis hebben we op het graf een kruis gezet met de namen van onze kinderen erop. Met enige regelmaat bezochten we het graf en legden er bloemen neer.

We zijn gelukkig geweest met de twee kinderen die we hebben grootgebracht. Een enkele keer zeiden we tegen elkaar: "Hoe zou ons leven eruit hebben gezien met vijf kinderen?" Allen waren zo welkom!

Ons huwelijk was goed, 46 jaar lang. En eigenlijk vind ik het voornaamste dat mijn man en ik over alles wat er gebeurd is in ons huwelijk hebben kunnen praten en we ons leven samen hebben kunnen dragen. +

Verkorte weergave van het interview met Trees Wouters-Thomassen, ontleend aan het recent verschenen:

Anneke Avis, En zwijgen was het antwoord. Ouders vertellen over het verlies van hun baby in de jaren 1945-1970. Uitg. Anneke Avis (www.annekeavis.nl) 266 pp., pb., € 20,-, ISBN 978 94 0211 822 3